

PE SCENELE MUZICALE DIN STOCKHOLM

de Octavian Ciupitu.

"Don Pasquale"

În orașul Stockholm se întâmplă un fenomen muzical neobișnuit sub forma ciudatei instituții intitulate Regina - Casa de Mâncare cu Operă din Stockholm (Regina Stockholms Operamathus), care are ca motto: "Operă pentru toți într-un mod deosebit". Chiar însăși alegerea denumirii de "Casă de Mâncare", în loc de și în suedeză mai obișnuita denumire "Restaurant", mi se pare făcută cu o intenție anume. Deoarece, de fapt, avem aici de-a face cu un "Restaurant de Operă", sau "Operă-Restaurant", unde te poți bucura de un spectacol muzical de operă de o seară întreagă, în timp ce servești o cină compusă din trei feluri de mâncare. Căci în prețul biletului intră spectacolul de operă, o cină cu trei feluri de mâncare, apă la masă și cafea. Există, desigur, posibilități de completarea meniului la cartă sau alternative pentru vegetarieni sau alergici. Conceptul acesta amintește de cabaretele pariziene de tipul "Paradis Latin", unde, în sala de spectacole, dotată cu mașini de scenă răspândite mai peste tot, în loc de rânduri de fotolii paralele cu scena se află șiruri de mese perpendiculare pe aceasta, scaunele fiind plasate de ambele părți ale șirurilor de mese. O astfel de amplasare face ca spectatorii să privească scena întoși cu capul spre dreapta sau spre stânga, spațiile dintre rândurile de scaune fiind destinate servirii mâncărilor la masă.

Imagine din sala de spectacole de la Teatrul Regina din Stockholm.

Foto: Staffan Persson, Regina Stockholms Operamathus.

Dotarea mecanică a sălii face ca publicul să fie mereu în centru, și aceasta la propriu, cântăreții acționând atât de pe scenă, cât și din sală, în timp ce publicul are rol de statister și de scenografie vie. Mâncarea este servită la mese în pauzele dintre acte de către soliștii din spectacol. Nu este puțin lucru să fii servit la masă de primadonă sau de către tenorul prim-amorez!

În repertoriul din toamna 2005 al acestui teatru s-au numărat trei titluri de spectacole: "Don Pasquale", "Classico" și "Prânz de Crăciun cu operă". În continuare voi prezenta spectacolul cu opera "Don Pasquale" care a avut loc la 6 octombrie 2005.

Înainte de această prezentare, consider că trebuie arătat că Teatrul Regina a avut în sezonul de primăvară 2005 dificultăți economice atât de mari, încât s-a crezut că își va înceta activitatea. Dar, așa cum se prezintă lucrurile în programul de sală al spectacolului vizionat, "o combinație fericită între o porție de optimism de idioti, eforturi și performanțe fără de seamăn ale personalului, sponsori, autorități, dători de subvenții, asociație de prieteni, consilieri și furnizori" a făcut la la începutul lunii iulie să se anunțe: "Regina continuă!"

Ceea ce este vizibil pentru spectator din toate acestea îl constituie eforturile și performanțele personalului, în special al cântăreților. Dintre aceștia se distinge pe deplin Charlotta Huldt-Ramberg, soprana de mare calitate muzicală în rolul "Norina",

care răspunde și de regie, traducerea libretului în suedeză, scenografie și servește mâncare la mese în pauze. Condițiile tehnice ca de cabaret ale acestui teatru fac ca orchestra să fie înlocuită de un interpret la claviatură. Cum interesul realizatorilor este îndreptat către gluma șarjată, pe alocuri sunt implantate alte momente muzicale sau elemente de joc și decor care să facă să crească nivelul de amuzament. Astfel, tenorul prim-amorez trece de la o arie a lui "Ernesto" la tangoul "Basame mucho" și cochetează cu doamnele din sală, soprana este o "Norina" care se perde cu firea în prezența vreunui spectator chipeș, costumele și decorul capătă elemente anacronice, și așa mai departe.

Opera bufă în trei acte "Don Pasquale", cu muzica lui Gaetano Donizetti (1797-1848) pe un libret de Gaetano Donizetti și Michele Accursi (Giovanni Ruffini), a fost prezentată pentru prima oară la Théâtre des Italiens din Paris la 3 ianuarie 1843. Spectacolul de la Teatrul Regina este prezentat în traducere suedeză. Conform programului de sală, personajele sunt: Don Pasquale, un bătrân burlac, bas, interpretat de Dag Schantz; Ernesto, nepotul lui Don Pasquale, iubitul Norinei, tenor, interpretat de Fredrik de Jounge; Norina, o tânără văduvă, soprana, interpretată de Charlotta Huldt-Ramberg; doctorul Malatesta, medic, bariton, interpretat de Thomas Björklund Svensson; și un notar, interpretat de "un oaspete secret". Cum este cu acest "oaspete secret", vom vedea mai târziu în cadrul prezentării spectacolului.

Acțiunea operii lui Donizetti se petrece la Roma în secolul XVIII. La punerea în scenă de la Teatrul Regina epocile sunt interferate, elemente de secolul XVIII împletindu-se cu unele din anii 1950. Pentru noi, totul a început cu servirea felului întâi de mâncare: salată de roșii cu bresaola și parmezan. Au urmat apoi actele 1 și 2, compuse în total din 6 scene. În scena 1, Don Pasquale are o întâlnire cu doctorul Malatesta, care vine să-l informeze că i-a găsit o soție potrivită: propria sa soră, Sofronia. Încântat, don Pasquale îi cere doctorului să o aducă imediat pe Sofronia în casa sa. În scena 2, intră Ernesto, nepotul lui don Pasquale, care refuză propunerea acestuia de a face o căsătorie avantajoasă cu o fată plăcută și bogată, cu motivarea că el a jurat să o iubească pe Norina, o văduvă frumoasă, dar săracă. Atunci don Pasquale îi aduce la cunoștință lui Ernesto că el însuși se va căsători și îi cere lui Ernesto să se mute din casa sa imediat, după care ei părăsesc scena. În scena 3, își face apariția Norina, care ni se prezintă. În scena 4, intră doctorul Malatesta, care îi expune Norinei planul cum să-l păcălească pe don Pasquale astfel ca Norina să se poată căsători cu Ernesto: Norina va trebui să joace rolul de "Sofronia", o soră imaginară a doctorului Malatesta venită de la școala de maici.

"Ernesto", "Norina", "don Pasquale" și "doctorul Malatesta" din opera "Don Pasquale", mulțumind publicului la Teatrul Regina din Stockholm.

Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

Din a fi o fată inocentă, imediat după o căsătorie falsă înscenată, "Sofronia" se va transforma într-o scorpie, care să-l facă pe don Pasquale să-și schimbe punctul de vedere și să-l lase pe Ernesto să se căsătorească cu Norina.

"Norina" (Charlotta Huldt-Ramberg) în opera "Don Pasquale" la Teatrul Regina din Stockholm.

Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

În scena 5, Ernesto intră în fugă ca să-și ia rămas-bun și riscă să dezvăluie tot complotul, deoarece nu era inițiat în el. Aceasta, mai ales când don Pasquale îl întreabă dacă ar vrea să fie martorul mirelui la căsătorie. Lui Ernesto nu-i vine să-și creadă ochilor când vede că mireasa "Sofronia" este, de fapt, Norina! Atunci doctorul Malatesta îi cere lui Ernesto să fie liniștit, dacă vrea să fie până la urmă cu Norina. Are loc apoi o "căsătorie" înscenată între don Pasquale și "Sofronia" în timpul căreia "Sofronia" se poartă ca o mironosită. "Contractul de căsătorie" trebuia consemnat de un notar, ocazie cu care actorii s-au repezit în public pentru a recruta un "oaspete secret" care să joace acest rol mut. În seara respectivă alegerea lor a căzut asupra unui bărbat tânăr care s-a văzut apoi că era în realitate (ce coincidență!) notar la Cancelarul de Justiție. După ce "ceremonia căsătoriei" s-a sfârșit, "Sofronia" se transformă într-o adevărată viperă față de "soțul" său. În scena 6, ea îi adună pe servitori, le dublează salariile, face noi angajări de servitori, ordonă renovarea generală a casei lui don Pasquale, comandă haine, automobile (!) și bijuterii, totul plătit de don Pasquale. De această dată, Ernesto este și el amestecat în complot. În pauza ce a urmat s-a servit felul doi al cinei, constând în frigăruie de pește și crustacee pe orez cu limeaioli, după care am asistat la actul 3, compus la rândul său tot din 6 scene. În scena 1, don Pasquale este copleșit de toate facturile ce i-au venit la plată ca urmare a extravaganțelor "Sofroniei". Intră apoi "Sofronia", care îl anunță că se va duce la teatru. Ca urmare are loc o ceartă între ei care culminează prin aceea că "Sofronia" îl palmuiește pe don Pasquale. Acesta este șocat, iar "Sofronia" îl trimite pe babalăcu de don Pasquale la culcare. În scena 2, don Pasquale găsește o scrisorică "pierdută" ca din greșeală de "Sofronia". Din ea don Pasquale află că la căderea serii va avea loc în grădină o întâlnire secretă între "Sofronia" și un amic secret al acesteia. Atunci don Pasquale trimite să fie adus la el doctorul Malatesta. În scena 3, îi vedem pe doctorul Malatesta și pe Ernesto punând la cale tactica pentru ce au plănuit ei să aibe loc seara în grădină. În scena 4, don Pasquale se plânge doctorului Malatesta de comportarea "Sofroniei" și îi dezvăluie acestuia ce știa el despre întâlnirea secretă din grădină. Totodată îl și inițiază în planurile de dezvăluire a "infracțiilor". În scena 5-a, Ernesto cântă seara în grădină o serenadă, după care "Sofronia" i se alătură într-un duet de dragoste. În scena 6-a, don Pasquale îi dezvăluie pe cei doi îndrăgostiți, dar "So-